

Posudek BP Ladislavy Brožové *Pravopis přejatých slov v současném denním tisku*

BP Ladislavy Brožové se zabývá aktuálním pravopisným tématem, psaním cizích slov v denním tisku. Jde především o pravopisné jevy, jichž se dotkly úpravy z r. 1993, tedy psaní *s/z*, délky vokálů (*on/ón* aj.), pozornost je věnována také slovům na *-ing/-ink*. V první části autorka přibližuje Pravidla z roku 1957, pak tolik diskutovaná pravidla z r. 1993, která později byla upravena Dodatkem. V praktické části pak zjišťuje, jak se nová Pravidla uplatňují v denním tisku, konkrétně v denících MF Dnes, LN, HN, Právo a Blesk. Své výsledky porovnává s korpusovým průzkumem Neila Bermela. Výsledky, ke kterým autorka dospívá, jsou celkem očekávané. Deníky upřednostňují podoby se *z* tam, kde se objevovalo už před r. 1993, v případě povolených dublet volí konzervativnější variantu (*-ismus*, *režisér* apod.). Ve slovech na *-on* se preferují spíš krátké varianty, jen deník Právo dává přednost délcí. Celkově se však deníky mezi sebou příliš neliší. Výsledky jsou prezentovány v přehledných tabulkách, zpracování je na dobré úrovni.

Dílčí výhrady budou směřovat především k dvěma oblastem, které přímo s hlavním tématem práce, tedy s vlastní analýzou pravopisu přejatých slov v denním tisku, nesouvisí. V části přibližující polemiky lingvistů nad Pravidly z r. 1993 jsou především Stichovy články reprodukovány jazykově poněkud necitlivě. Výroky z 90. let o Pravidlech z r. 1957 lze sotva označit za kritiku nového pravopisu (s. 18). Stich ve své vytříbené polemice neoznačuje souhrnně názory svého oponenta za „nesmyslné bláboly“, ale větou „To už je s odpuštěním blábol“ reaguje na konkrétní výrok (tamtéž). Pokud v druhém článku Stich mluví s notnou nadsázkou o svém „osobním selhání“ (šlo o rezignaci na přípravu pravidel psaní antických jmen), nemělo by asi být toto slovní spojení užito v autorčině vážném komentáři (s. 19), atd.

Nepřesnosti se objevují v komentářích k původu přejatých slov. Slovo *izolace* nemá ř. předponu *izo-* (*izotop* apod.), ale je lat. původu (s. 30 aj.). Autorka dost přesně nerozlišuje, zda slovo skutečně z nějakého jazyka pochází, či je pouze na základě elementů tohoto jazyka utvořeno. Tak nelze napsat, že slovo *karoserie* pochází z latiny či že *benzin* jsme přejali z lat. *benzoe* (s. 32). Také slova na *-ismus* nepocházejí přímo z latiny či řečtiny (s. 30), ani se z těchto jazyků nerozšířila do Francie a Německa a odtud k nám (s. 34), ale byla většinou uměle z latinských a řeckých základů utvořena.

V práci je minimum pravopisných chyb a překlepů (zaznamenal jsem 2x nadbytečnou čárku před souřadícím *a* + podmětovým *to*, s. 12, 24, tvar *nejednosti* místo *nejednotnosti*, s. 12), vytknout lze některé stylisticko-syntaktické neobratnosti: *jini se proti nim vyhrazují* (s. 22), *ohledně délky vokálů se ve prospěch dlouhého psaní zasadilo Právo* (s. 55). V souvislosti s poslední větou na s. 34 bych se pak autorky zeptal, zda si skutečně myslí, že pokud se grafická adaptace anglicismů vyvine případ od případu (takový stav trvá v češtině v podstatě nejméně sedm desetiletí), zavládne chaos.

BP Ladislavy Brožové doporučuju k obhajobě a hodnotím známkou: výborně až velmi dobře (podle průběhu obhajoby).

Doc. PhDr. Jiří Rejzek, Ph.D.